

Baja és Vidéke

közhasznú társadalmi hetilap.

Megjelen minden csütörtökön.

Szerkesztői Iroda:

Kimondás: Árkád utca,
18. C. szám,

hová az: előfizetések
és minden megkore-
sések küldendők.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 5.—
Fél évre . . . 2.50
Negyed évre . . . 1.30

Egyenlő szám ára 12 kr.

Kiadóhely:

Streits és Eschenlohr
könyvnyomdája
Baja n., Bódog-tér.

Nyitások és nyitások
Árszámly szerint
a szerkesztőségben vé-
tetnek föl.

Csak bármilyen levelek
fogadtnak el.

Kéziratok vissza nem kül-
dötnak.

Előfizetőkinkhez.

Nem neveshetők esetleg Bajának, ha e város némely intéző köréből az alatomosság, a fondorlatok téra kihalt volna. Az ember gyarlóságának e megvetendő nemét némelyek különös előszeretettel cultiválják, nem csoda ha minden időben burjánzik. Vannak emberek, kik a legártatlanabb mozzanatok felmerüléskor is ama mozzanatok nem tőlük kezdeményeztetnek, nem az ő érdekedet szolgálják mindjárt a legsötétebb képleteteket alkotják maguknak, hogy legyen legalább is míg meg-megrettenők. Ezek a jó urak úgy látszik, még mindig a mult behatása alatt állanak, semmi különös dolog tehát, hogy jótékony csejára indított, de magán érdekeikre le nem kényeztet, lapunk megjelenése előtt s különösen után a vakund munkára ajelző kiadatot, hogy rentés megjelenése és léte megakadályoztassék. E nemtelen munkának csak anyri eredménye volt, hogy gyerekes akadékoskodásai elhatározásomat szilárdabbá tették.

Kiadónkat azonban megszalasztotta, mért a lap kiadásában fennakadás és ebből folyólag az az ujabb változás állt be, hogy annak kiadása iránt, Streits és Eschenlohr, jó hírnevű nyomda czéggel szerződtem, mely ujabb alakulás következtében a lap tulajdonát megartanom kellett.

Ezen változás a lapnak sem szemleli irányában sem anyagi részében változást nem idézett elő, irány, előfizetési ára ugyanaz marad, melyet a kiadott mutvány számokban kijelöltem és közöltem, csak a tulajdonos és kiadó személyében történt a változás, a meny nyiban a lap kiadását a fenntebb érin-

tett üzég vállalta el, és ezáltal a kiadást hátráltatott akadályok elgördítettek és így lehetővé tétették, hogy a mai számtól kezdve lapunk rendszeren minden csütörtökön meg fog jelenni.

Ebből láthatják m. t. olvasóink, hogy a fennakadás nem abban rejlett, miről egyik helyi lap különös előszeretettel volt szives megemlékezni, t. i. pártolás hiánya, hanem egy bizonyos szerződés, mely néhány év előtt bizonyos időtartamra kötöttem és tág értelműen fogva egy pár kezét kövte tart.

Midőn tehát a m. t. előfizetőinket és olvasó közönségünket lapunk viszonyainak rendezéséről örömmel értesíteni szeretém van, felkérem hogy tümeges előfizetéseik által czélem elérésében törekvéseimet támogatni sziveskedjenek, kötelességemnek tartván a mulasztott kiadást adandó alkalommal közbevetett számmal helyreállítani.

Baja és Vidéke előfizetési ára:

1 évre	5 ft
1/2 "	2 ft 50
1/4 "	1 ft 30

Néptanítóknak egész évre 3 ft.

Dujmovits István,

felelős szerkesztő és lapfajdosos.

Ipargyestületünk.

A régi időkben voltak oly emberek, kik a viláosságot nem igen szívelték, mert addigimig másokat a sötétség, a tudatlanságban tartatták, ügykörükbe kínálkozott minden előnyt a többiek előtt kiaknálták, a többiek azután az ily egyének anyagi gyarapodását csak bántulták, meg nem foghatva, hogy sok esetben fejlettebb s nagyobb szorgalommal folytatott iparáguk,

oly sikerdús eredményt még csak meg közelíteni sem képes, noha ők, még takarékosabban éltek mint amazok, és ilyképen életpörrenkedtek a jobb jövő reményében egész a holtuk napjáig a legnagyobb része a nélkül, hogy a titok kulcsát felfedezhették volna.

Igy folyt az idő régen és lefolyt egész a korunkig a nélkül, hogy az emberiség megokult volna, mert folyt az élelmesebb, a csendesebb véralkatú, gyengébb szemleli képességű, és jobb szívűek, rendszeren és könnyen tévítva vezetik, hogy ekkép tüzleteik, iparuk termékeit biztosabban és előnyösebben értékesíthessék mint mások.

Az iparost élelmesebbé teszi a külvilággal összeköttetés, melyet az irodalom közvetít. Iparosaink ha helyzetükön javítani, iparágaiknak nagyobb lendületet adni akarnak, szorosabb összeköttetésre kell lépniök a külvilággal, napi eseményekről kell folyton tudomást szerzeniök, az ipar és kereskedelem menetét, előrehaladását, figyelemmel kísérniök hálózatát, egyes előnyösebb összeköttetési pontokat kutatniök, hogy így iparukat a haladással egyenközleg fejleszthessék akkép, hogy az mindenkor képes legyen a versenyt bármely gyártmánnyal fényesen kiállítani, mely a miennkel egy piarczra került, és hogy az így kifejlesztett késziparnak piarczát felfedezni, ennek összeköttetéseivel megismerkedni minden iparosnak alkalma legyen, szvaló hogy az iparos a saját ügykörében emelkedjék a

műveltség oly fokára, hogy önállóan is ki tudjon írtkészni mindama módozatokat, melyek ipara sikeres tüzetését közvetítik.

A közvetítő, felvilágosító elemek — hirdalok — beszerzéséről anyagi helyzetéhez mérten gondoskodik, és a mit egy magára erejéből első nem állhat, testfelleve tömörülve iparkodik azt elérni; mert egyesületek hivatása lévén a gazdaságot az ipar és kereskedelem fejlesztése, és ezek által a műveltség terjesztése.

A mi ipargyestületünk, melyen tisztelt elnöke és választmányának többsége, — sajnos — nem ez irányba fogja fel hivatását; legalább arra vaj a választmány legközelebbi határozata; mely lapunk meg vagy meg nem rendelése alkalmából ki mondatott, és nagyon hasonló ama bizonyos falusi bíró egyszerű észjárásához a ki azt mondotta, hogy „maradjunk hát ebben,“ már t. i. a mibe véletlen a botját szurta.

Ez alkalommal ugyan is kimondotta a választmány, hogy ipargyestületnek nincs szüksége, sem fővárosi, sem vidéki, sem a helyi lapokból egyre sem, a helyi hivatalos lap kivételével. És ez a böles indítvány az elnök uré volt, ki úgy látszik a bajai iparosok közművelődésére nézve elégnék tekintti azt hogy ötelnöknek választották. No az iparosok e sikeréhez mi is gratulálunk. E sikeres választásnak az eredményei már is több irányban nyilvánulnak, csak nem tudom a sze-

TÁRCZA.

Álomban.

Lefekvésem a fűre
Holdvilágos este,
Szemem a csillagok
Feltűnését leste.

És néztem a holdat
E' szánandó orzát;
Mig felém a szellők
Az illatot hozták.

Képestem csapongott,
Képestem nem állt meg —
Mig egyszerre ritka
Édes álom szállt meg.

Te Bűd álomban,
Szép kedvesem hozsám:
Szemeiben a szerelem
Mennyországát hozván.

S mig arczodon a pír
Gyenge lángja égret,
Vágyva mondsz: „Ístí
Én szeretlek téged!“

Hallván édes szavad
Én úgy mosolygottam . . .
Egyszer voltam boldog
S akkor is álomban.

tettek. A távolban kéklő, de előttem homályosan feltűnő hegyek oly kellemes benyomást gyakoroltak rám, hogy sok ideig tekintetemet és gondolatom rajtuk összpontosultak.

Amott egy kristály tó tünt szemembe, melyen a hattyúk uszáltak a vigyázatok arra, vajjon nem közeledik-e feljök idegen, nem-e olyan, ki őket kedves szabadságuktól s tán életüktől akarja megfosztani?

Magam voltam a kieső tó partján, én pedig nem akartam őket hálomba keríteni, mit tán ő is tudtak mert figyelembe nem vettek. — Én nem is óhajtottam őket elfogni, hisz én is ifjú vagyok, ki élni szeretek, ki szabadságomért inkább életemet adom, ki szintén szeretek vigadni és élvezni. kinek a szabadság a szerelem mindenem.

A nap hanyatlóban volt; sugarai már csak itt ott törték át az erdő lombjait, és aranyozták meg a tó partjait. Én szorongva várakoztam, mert már elmúlt az idő, melyben ő — az én imádot Leonám jönni ígért, melyben forró csókjait élvezni vágytam.

Bánkódva álltam a parton, néztem a kristály tó aját, hol az apró állatokcsák nagy számmal nyüzögtek. Gondolatim ott jártak a tó sima fűvenyén, ott azért, hogy mily édes lenne ott a nyugalom, a béke, hol talán örökre . . . az enyészeté lehetnék, hol megszűnik a kín, a fájdalom és a boldog, de sokszor boldoglatlan szerelem.

Néztem, mint lehetne oda hamarabb jutni, hogy ne szenvedjek, mert már sokat szenvedtem . . . De mit is beszélök! Hisz én boldog vagyok, mert bírom Leonám szerelmét, ki magát áldozza értem, ki irántami szerelmében

nem ismer határt, kinek élete nálam nélkül kin, szenvedés lenne. De ilyet, én a habokba vágnám! Bohóság! Hisz én boldog vagyok, kinek boldogsága tulszárnyalja a képzeletet, kinek a jövőbeni élvre kilátása oly magasztos, és szerelme oly határtalan. Ó szeret engem, úgy mint senkit és ég alatt, sőt ő imád, mit pedig tenni nekem volna kötelességem, hivatásom. — Oh kedves Leonám, te szerelmeddel boldogga teszsz engem, rajongóvá, ki eme rajongásában, elragadtatásában nyugalmat csak lenni a tó fenekén, mert sokat szenvedtet! . . . Én nem szenvedek sőt ellenkezőleg boldog vagyok, kinek az élet nem teher, hanem kedves, kinek a szerelem mindene a kinek te még eme imádat is tübb vagy.

De midőnt maradtis oly sokáig, mit kínazsz engem? Hisz tudod, hogy Olyvérednek minden perc, melyben téged nem láthat, egy egész napnak, honak tetszik, minden fuvalom oly élv-nélküli, ha te is nem hallod annak lágy suttogását, — a dal elveszti hatását ha nem ajkadról jő, avagy ha te nem hallod, mert csakis úgy s akkor boldog a téged holt szerető Olivér, ha körödben van, ha egy-egy méz édes csókka illated ajkát, ha lágy karjaidnak öléstét érezhet! — Oh jójj! . . . Hisz amott már a szende hold látszik, hogy lanyha fényével elárasza a természetet, a mi most oly csendes és nyugodt, s a melynek ünnepléyes csendjét csak a madár dal s az én sohajim szakítja meg. — Kérelmem, csak oda terjed, hogy téged láthassalak, csókolkaj, öleljek, hogy ez által boldog ki mondhatatlanul boldog legyek!

Ily sohajok között nyugodott le a

nap és kelt fel a hold, hogy engem még türelmetlenebbé, bándokbába tegyen, mert elmúlt az óra, melyben ő jöttét igazte, a melyen megbeszélendettük viszonylagos, határtalan szerelmünket s közbe egy-egy bűvés csókka még igazabba tessendük vonzalimukat. A tó tükreire rengett a hold, mint a csolnak, melyben imádók tünnek, kik a hold fényénél valják egymásnak szerelmüket, kik csókkaikkal elbűvölték egymást s így egy ünnefedett pillanában bemutatják Amornak a legkedvesebb áldozatot, azután tova rengek a tó tükreire addig míg nem az ész, a kobelet azt sugja, „elég már!“ Mindezt senki se látja más, mint a szende hold, ki sokszor végkép elvonul, hogy az ifjakat még ő se lássa. — Oh ha a hold beazúlni tudna, mennyit regélnete az a szerelemről, mennyit olyant, minőt a költő merész phantasiája sem közelít meg; mennyi titkot árulna el, hánynak kellene pirítani, ha elmondná tetteit. Ó hallgat, s így a milliónyi titok, titok marad örökre.

Mikor a távoli torony harangjai az est beálltát jelentették, akkor én a határozatlanság netovábbjában voltam: egy perczen menni a másikkban maradni határozatam azon tudatban, hogy hátha ő az én angyal keblő Leonám a mai taláikát a hold fénye mellett óhajta megtartani.

Mily boldog voltam akkor midőn e gondolat lengt át valomat: tul haladta boldogságom a föld minden képzeltető boldogságát, élvét és gyönyörét s inkább a fensőbb menyői boldogság környezett, hol nincs semmi kín és fájdalom, hanem öröm ural be minden.

Mikor én szerettem.

(Egy ifjú naplójából.)

Körülbötem teljes pompájában diszlett a természet. A mező zöldelt s itt ott egy virágocsa térte meg kedves zöld asinét. Felöttem a madár énekelkedves dalokat, melyek engem boldogga

gény iparosok gymora elég erős lesz-e ez eredményeket megemészteni.

A „hivatalos” címmel kintüntetett és járatni határozott „bajai közlöny” lap nem is mulasztotta el e kis szívségéért, viszont szívességgel szolgálni az ipartársulatnak; csupa jó akaratból talán — a most érintett okoskodásaikból ítélve — kitárlja a valót, hogy ő mikép itéli meg Baján az iparos miveltésé fokozatát; elmondja ugyanis, hogy nagy dolgok vannak készülőben az ipar lendület terén, hogy nagy szerű eszme támadt, még pedig a polgármester úr agyában: „hogy az iparosok tümegesen látogassák meg a kiállítást, és hogy ezeket a boldogtalan párákat vezetni kell, és hogy az ipar szakban laicus polgármester vezetni is fogja őket.

Szegény iparegyesület még szegényebb elnöke! Hát ide lyukad ki a várt iparrend, az ipar fejlesztés, melyet az új ipartörvény szelleme megkövetel. Hát annyira értelmetlennek tartja az iparost az iparegyesület elnöke, hogy azt saját iparágazatának fejlődését megtekintendő a kiállításra vezetni kell; nincs minden egyesnek annyi értelmi felfogása, hogy a kiállítást saját akaratából folyólag megtekintse s a tapasztaltakat önhaszánára értékesítse? Ehhez Laius vezetnő van szükséges? Nem helyesebb dolog volna, ha felvilágosodottab elnök vezethetné, ha már annyira vagyunk, hogy vezetni kell, nincs-e az egyesületben értelmes iparos és iparkamarai tag, ki vezethetné az iparos csoportot a kiállítás megtekintési? Hisz ez okszerűbb és illőbb dolog lenne?

Szegény iparosok! Rendesen ez a sorsa annak, ki bogár után indul, ki hirlapot nem olvas és felvilágosodás után nem iparkodik, hanem ezeket hallás, elnöki egyoldalú és fogalmu mese, és közvetítés utján kívánja elsajátítani. Ezért eresztette a „hivatalos” lapod is azt sürű tönjén füstöt hogy ne lássad az erdő a fáktól.

Az ipar testületnek nem az a célja, hogy tévesztett utakon szar-

vakat neveljen, hanem mint már mondtuk művelődjék. Ahhoz pedig nem elegendő az elnöki szeszély, hanem feltétlenül kell, hogy az iparos az ország minden vidékének a helyi viszonyaival kellőleg megismerkedjék, az ismeret szerzést csak hirlapokból meríteli, tehát nem csak helyi, hanem más vidéki lapokat a mennyire csak lehetséges jártni ép a testületek köztösségéhez tartozik; mert ezekből merítetheti minden egyes az iparához szükséges ismereteket, melyek ipara érdekében szükségesegek.

Iparosaink tehát csak a saját érdekükben cselekednek, ha a vásárnapi közgyűlésre minél számságban megjelennek, és erőlyesen állást foglalnak a hátrányukra törekvő elemek ellen.

Meglátjuk mennyit használ a figyelmeztetés. Kik lesznek azok, kiket kiállításra vezetni kell. . .

Társadalmi helyzetünk.

Önzés, hir, és birvágy azon háromság, mely magában foglalja a mai társadalom törekvését.

Bizalmatlanság és kétely egészíti ki a fentieket, hogy társadalmi állapotunk igazán czimeres czéggéssé legyen. Pedig hogy mily szép hivatása van a társadalom helyes alakulásának az életviszonyokra azt az észszerűen gondolkozó helyesen tudja megítélni.

Mert hisz akként alakul az ember a minő társadalmi körben forog; akként fejlődik a jellem a minő társadalmi kiállítás urálja azt; és azzá válik a becsületesség a minő az a külső, társadalmi benyomások és alkalmak alakítják.

Hogy a jövő társadalom azzá és olyanná lesz, a minővé alakítja a jelen társadalmi élet és társadalmat alkotó emberek annyira természetes, hogy ellenkezőjét naivitás volna vitatni.

És éppen e körülmény aggasztja a józan gondolkozókat.

Epen e társadalmi helyzet az, mely fájdalommal tölti el a keblünket, mikor társadalmi helyzetünk felett kezdünk gondolkozni.

Mert ugyan a mi társadalmi helyzetünk más mint az önzés, hir és birvágy, a bizalmatlanság és kétely keveréke, mely hivatva van az általános jólétebbé még megmaradt parányokat is felemészteni és megsemmisíteni?

Nem-e azt látjuk, hogy a mi társadalmunk egy mozgó semmi, melyeket néhányan a még megmaradt népszerűségi foszlányok segítségével tetszés szerint dirigálnak.

Hány emberről mondhatjuk ma el, hogy önállóan cselekszik, és ez önállósága az, mely az igazságot és törvényt ragyogtatja?

Hány ember van ma közöttünk, kiről tudjuk, hogy cselekvései önálló akaratából folynak, a miként azoknak az emberi hivatásnál fogva folynia kellene?

Hány ember van közöttünk, ki előtt kitarhatjuk szívünk lelkünk ohajait, tükait, és akaratát a nélkül, hogy ne tartanók terünk, gondolatunk elárulásától? Vagy hány ember van olyan, ki az előre megfontolt szándékkal tett fellépését, — igazai tudatában és igazainak fényesen való bizonyítása mellett is — megne bánva akkor, mikor látja, hogy ma érdeke szűli az érdeket, s ez érdeke különféle ítéleteket, melyek kimondják rá hogy hazudtot, ha bár igazna van, de mert ellenérdeket hazudtot.

Nemde a most feltett kérdésekre közhelyes a felelet, mert a viszonyokkal ismerős azonnal kimondja, hogy „kevés”, vagy „nincs.”

Biz' így van az.

Pedig emberek vagyunk szabad akaratra, önálló gondolkozásra teremtve. De mit ér ez, ha ezen természetes jogunkat magunk feladjuk; ha azt mit Isten adott, oly könnyen, oly hitványul odavetjük a domináló áramlatnak, ha azt, mi ékességünk nyomorult rabszolgá módjára, érdekből, hiúság, önzésből, előnyök kinyerhetése, vagy egy tettelt barátságos mosoly vagy kézszerítéssért feladjuk. Akkor mi szegénytelenül viseljük az emberi nevet; szégyenére válnak önmagunknak, hogy ilyenekből alakul az életrendet igazgató társadalom.

betnem, eszokolhatnám, kinek nem birhatna tudatában vettem magamat a habokba, kinek által-m hitt elhalo szerelem vezérelt ama gondolatra, hogy szakítsak a világgal.

„Leonám jójj! Haljunk együtt!” kiáltam, de ezen szavaim alig hangzottak el, már is egy kézszerítést éreztem karjaimon. — „Leona volt, ki utánam jött, hogy kiszabadítson. Megfeszítettem teljes örömet s uszni kezdtem, de lehetetlen volt, mert tagjaim megdermedtek s csak ajkam volt egyedüli, mely még hangoztatható.” „Leonám élj azon tudatban, hogy te érted, illetve azért vágytam e haszriba, mert azt véltem, hogy te lemondnál rólam, s azt, hogy tudomásodra jött, miszerint pár nap múlva más nővel kell eljegyzést tartanom!” — „Leona ismét egy sikolyt hallott és elmerült örökre . . . örökre, én pedig ezalatt a partot elérve elhatároztam utánna menni, hogy legyűnjem egyúvé a sirban, ha az életben nem lehetett.

Ujbl a habokba vetém magamat, s már el is értem az óhajott feneket, midőn szobamba a levehőlódó jött egy levéllel és felébresztett. Fogház felügyelővé történt kinveztetésemet foglalta magában a levél.

Ez volt az én egyedüli szerelem: Leonát, Elvirát nem ismertem, az elragadó pázsit, a kies erdő és tó ép úgy mint nő és az egész történet álomkép volt. Tehát mikor én szerettem az is álom volt, még pedig olyan álom, mely örökké emlékezetes lesz nekem azért, hogy elmondhatom, miszerint én is szerettem egyszer, de nem életemben, hanem álomban.

Don Alvarez.

mely a korszakot alkotja, a rendet igazgatja.

Ugyan ki volna, a ki szivertett kézzel azt merü mondani, hogy a mi társadalmi helyzetünk irigylendő, hogy alkotó elemeit nem az önzés, a szolgaiasság urálja, hogy kevés kivétellel nincs önállósága senkinek, hogy mások akaratának önkéntelen véghelajói — rút érdekből.

Szerencsés emberek ezek. — De ne irigyeljük nekik.

Legyen meg örömtük, mert hisz mi szerztük nekik, s mert ezt tettük, érdemtelnek vagyunk arról, hogy önálló is lehessünk; mert láttuk több ízben, hogy mint lettek cserben hagyva azok, kik a ferde állapotok megszüntetésére kísérleteket tettek.

Nézzünk szét a városban, az elítöltő a bíróg, és bizonyára mindenütt feltaláljuk azon körtüneteket, melyek e társadalmi szibbaddást okozzák, mely megsemmisítéssel fenyegeti társadalmunkat azon csekély részét, akik még eddig az áramlattal szemben fenn tartották önállóságukat, kiket még nem hódított el egy-egy szép szó, a kik még emberi hivatásukat a természet adta és kijelelte irányban gyakorolják.

Nemde annak a régi bajai vidor társadalmi életnek ma már árnyéka sincs meg, annak a régi jó baráti összejövetelnek híre vesztett, és az, a miről Bajai híres volt, a rendez vousokból, a bíli mulatságokból csak a halvány árny maradt meg, ez utóbbiakon is azonban, részben kötelességből, részben kegyelemből de nem baráti viszontlátásra jelennek meg. Hol van a lőkerti István báli régi kipe s hirneve? Hol van az a régi kedélyesség? Hol az a nyüzgő élet? Hol az a virágozó kereskedelem? Hol van a jólét? Hol a boldogság?

Ezek mind ott vannak, hol társadalmi helyzetünk jelen állapotát kezdte elfoglalni, ahol az érdekek harcra leszorították a méltányosságot; a hol még az érvek voltak a döntők, a hol a társadalmi érdekek kezdte összehozva egybetartani, a hol még az uzsora nem volt annyira kifejldve; a hol még nem állt a ma egyedül gazdag adófaj feneketlen zsákiával, a hol a közös jólétért küzdötték, a mikor még nem adományozták oly könnyen az érdemredek, nemességeket és rangokat, hogy ez által is elválasszák a népet a néptől, ki véres verejétkkel keresi a maga számára a fekete kenyeret s mások számára a csemegét.

És habár igaz, hogy ma minden pang, elégedetlenebb társadalmat még ember nem képzelhetett, s habár ép a pangó viszonyok követelik a szorosabb, bensőbb társadalmi közlekedést, az egymásoni segitést, mégis ma a segítség helyett armány játsza a szerepet; a politikát mindenbe, még a leg-egyszerűbb, de legkényesebb kérdésekre is beviszik, úgy, hogy nyomorultabb állapotokat a jelenél már képzelni sem lehet.

Látjuk a halomszámra ismétlődő bukásokat, látjuk az elvek diadalát a kitzdétről teljesen lezozítottatni, látjuk az érdekek harcát, tudjuk, hogy barát és barátság csak fogalom, látjuk az érdekek sorompóba állítani a jog és méltányossággal, látjuk, hogy a védtelen tő negben egyik a másikat orránál vezeti, hogy e vezetők

Majd, midőn már a hold jó magasan állott, busogni kezdtem Leona nem érkezése miatt, könyvek tölték szemembe, sirtam, mert azt hittem el magammal, hogy lemondott rólam, — meghallotta, hogy szülőim más óhajokat boldogítomul, s hogy csak rövid napok vannak még hátra az eljegyzéstől. — Ezt, igen ezt kellett meghallania, s ezért nem jó, ezért mondott le rólam; pedig ő szeret engem lángolóan, hévvel, hogy e kénytelen lemondás — hiszem — drága életébe kerül. Oh! de miért is fogadtam el a szülőim ajánlatát, mikor én Elvirát nem szerettem. Én gyűlölöm őt teljesen! — Miért mondtam illetve fogadtam el az elvét „Szülőid akaratának engedelmeskedni legfő és szent kötelesség; mert ők csakis jól akarnak neked!” Oh miért . . . miért? . . . Hisz az nem jó akarat, ha olyan nő akar nekem adni, kit én nem szeretek, kivel boldogtalan leszek, s kit még akkor sem tudnék szeretni, ha a világtól elhagyatva magamra maradnék s nem volna senki ki esetleges betegségem kinyaj csak egy szóval is enyhítené. — Nem! én még akkor sem tudnám őt szeretni, sőt gyűlölöm addig, míg szemem bezáródna s tistem kívüllené, sőt ezt előzőleg is átkot mondanék rád, mert szemiv, boldogtalanáná tette ifjú és aggorkom napjait.

Oh kedves Leonám, tudom, szenvedéseid tulzárnyalnak az én szenvedéseimet, tudom, könyveid tengert képeznek, mert engem nem szeretsz, holtan én téged jobban, lobben szeretlek a föld minden szeretni való alakjánál. Tudom te megbocsátsz nekem, mert arról bizonyosságban vagy, hogy

szülőim akaratát a tervelt házasság, s arról is, hogy én téged az erőszakolt, leendős menyasszonnyal jobban, a rajongásig szeretlek! . . . Oh jójj! Jójj! . . . megszegen a fenti elvét és téged boldogítalak, habár akkor szülőim áldása helyett átok és megvetés kísér utaink, életünkben.

Mig én így sobjajtoztam, a templom harangjai kongtak. Minden csendes volt, csak én küzdöttem. — Majd elmerültem a hold szemlézésébe, mely ott ringott a tő tükren. Majd Leonát láttam, ki tárt karokkal jött felém. Majd ismét Elvirát tünt szemembe, ki szintén ölelő karjait nyujtotta felém, én visszautasítam azt. — Azután ismét az előbbi gondolatok tölék be forró agyamat, s én a fájdalom elviselési nem bírvá egy kinos sóhaj után a tőba vettem magamat azon tudattól kísérve, hogy ott megszűnik minden: a szerelem, a boldogság és a fájdalom.

A csendes víz magas hullámokat vert, s mintegy nem akart magába fogadni, de én teljesen megfeszített erővel törekedtem a fenékre, hol oly édes leszek a hosszú — örök álom, hol nem zavar senki, hanem teljes nyugalomban leszek a feloszlásig.

Ily küzküdesem között, midőn már többször érintettek lábaim a talajt kivett a víz egy szivrengető sikoly hatolt füleimbe, ezt követőleg pedig a következő szavak „Olviré! Leonád jójj!” Ekkor meg én óhajítottam szabadulni a habok közül, de lehe tetlen volt. Kértem a mindenségit alkotóját, hogy mentsem meg, de kéréssem nem hatolt addig, hanem még egy pillanat s én örökre megszüntem földinek lenni akkor, midőn azt ölel-

hát fordítva kineveti őket; látjuk, hogy ma a besugók nyerik a jutalmat, és látjuk, hogy két ember alig bizalmas egymással; látjuk, hogy alattunk tátong az örvény! hogy elnyeljen, és mi a helyett, hogy felbrednénk, önére, önállóságra vergődünk, és teljes erővel küzdenek az áram ellen — oda állunk az örvény szélére, hogy elnyeljen, azért, hogy mások üljenek orgiákat.

Szendergünk a féllombban, és a keblünkön lidércnyomásként ható demoralisatót a helyett, hogy megszüntetni igyekeznénk, mások önző cselekedeteiért még fejlesztjük. Ha tette kertil a dolog, gyáván meghunyászkodunk, s ha elébb torok táva szidtuk ezt vagy azt, mikor tenni kell, akkor elémül a szítók és hozsanna kél az ajkakon, hogy önmagunkat gyalázzuk meg.

Ez a mi társadalmi helyzetünk általában, és e helyzet ellen fogunk mi is küzdeni, s ha célhoz nem értünk lelkiismeretünk mégis nyugodt lesz, mert megtettünk mindent — de megbuktunk. * *

A tüzoltóság köréből.

Az első Aradi önkéntes tüzoltókar 50 éves fennállásának teltőzéskor 13. évi szeptember 12, 13 és 14-ik napján jubileumot tart és e tekintetben az összes hazai tüzoltó testületekhez követhető meghívást intézett.

* Szeretett Bajtársak!

A kegyelet, melylyel minden magasztos emlének tartozunk, az erkölcsi elismerés, melynek mindannyiszor nyilvánulnia kell, valahányszor a hagyományos jó hírnévként megőrzéséről szó van, az első aradi önkéntes polgári tüzoltókarunk mintegy kötelességéből teszi, miszerint mindnyájatok előtt olyultra hívatozók, melyet a legnemesebb törekvés jelez. Igen, egy ötven éves multu pilanthatunk vissza s ezt örömmel is tesszük, mert karunk minden egyes tagját azon édes ádatudat lelkesíti, hogy azon eszmének, melyet e kar ősei a legőzletlenebb s a leghumanisztikusabb szándék által vezéreltetve — mint a tüzoltói intézmény terén hazánkban az első úttörők valószínű siettek, — a mai napig hit odaadást és őznetlen áldozatkészséggel szolgáltak. Ezen tudatból kifolyólag tehát nem-e jogosult azon óhajunk, hogy haladásunk s szervezettünk bemutatása mellett a teljesített kötelesség fölötti örönnel azon polgártársaink előtt ki-fejezést adhassunk, kik, miként mi, az emberbaráti intézmények egyik legnemesebbiké méltó piederesztésfára leendő emelése körül buzgólkodnak.*

Dicső dolog, hogy az aradi polgárság áldozat készsége ennyi időn keresztül nem apadt ki, de még inkább kimagasló a polgárok erénye, hogy egy emberéletkoron keresztül szívük minden perczben lángolóan felbuzdult a legnemesebb cselekvésre, a jótékony-ság őznetlen gyakorlatára. Követésre méltó példa. Arad város polgárai büszke őznettel tekinthetnek vissza e szép multukra. Valjon a mieink mit szólnak 13 évi fennállásunkra. Pirulnak.

Hírek.

— *Isten haragja.* Ember emlékezett óta aligha dult oly óriási vihar, mint a minő tegnapi este városunkon keresztül vonult, maga után hagyva a rombolás nyomait; ugyanis este 10—11 óra között, mielőtt a sűrű villámok szórt orkán megérkezett volna, nagy assepekben kezdett az eső hullani de csak elsőtörtán, ritkán, és a mi esodátlan a vizesörvényben számtalan apró bogárrak hullottak, melyek azután a ház falakat elepték, oly annyira, hogy sietni kellett azokat eltávolítani. Nem sokára ezután megérkezett a hatalmas orkán sűrű zápor esővel, egymást folyton követő villámok és dörgéssel, s a kiket alunkból felvert, bizonyára azt hitték, hogy az ítélet napja, akarom mondani éjszakája megkezdődött. Reg-

gel tartult csak elénk a pusztítás yoma, és maga valósalágban. A vihar legnagyobb fákát még enyhelyen, a városban is tövestül kicsavart, összetörtelt, a Dunán malmokat kiszakított, a gyümölcsösök és szőlőkben iszonyu kárt okozott, a még keresztetekben és kazalokban levő gabnákat felforgatott, házteteket felbontott, szóval oly vandalizmust nyelvt, hogy az embernek a szive elsorsor ha arra gondol, hogy mennyi éveket át véres verejtékekkel küzdök szorgalom gyümölcsét egy rövid óra alatt semmivé tették az elemek. Mintha csak a hatalmas Isten haragját akarta volna éreztetni e romlott világgal. Hogy emberélet esett-e áldozatul még ez órában midőn e sorokat írjuk, nem vetünk tudomást. De egy szőlőben a diófa a kunyhóra esett és az ember, ki benne volt csak súlyos sérülések árán tudott kimenekülni.

— *Vakmerő betörés.* F. július hó 25-én d. e. 10—11 óra között Horváth Pál szat-istváni lakos Halász János ugyan-utáni lakós házában az ablak betörése mellett 2 drb vankut lopott el. A vakmerő tettes átadott a bíróságnak.

— *Meghívás.* A bajai czéllövész-társulat által 1885-ik évi augusztus hó 20-án szent István király napján a lökörti helyiségben ünneppélyes kivilágítás mellett rendezendő díjlövészettel egybekapcsolt táncgálamra. Belépti díj: czéllövész-társulati tagoknak személyenként 50 kr., nem tagoknak személyenként 1 ft. Jegyek előre válthatók: Drescher Gyula ur kereskedésében, Nagy Sándor ur gyógyszerárában és a lövökörtben mindkét bejárásnál fellöltött pénztárnál. A táncgálam kezdete esti 7 órákor. A bajai czéllövész-társulat.

— *A „Bajai Közöny”* azt újságolta lapunkról, hogy pártolás hiányában kétszeri megjelenés után megszünt. No hát vigasztalja magát tisztelt lapársunk, hogy nem utóljára vitl aplotalan hirt a pierczra. Mert mi — temetkezési óhaja ellenére — épp e cségyében itt állunk. Sajátságos, hogy lapunk keletkezésékor oly meleg érdeklődéssel nem jutott eszébe rólunk megemlékezni.

— *Dalár-ünnepély.* Az apatini dalár-egyesület 25 éves fennállásának meg-ünnepelésére 1885. évi augusztus hó 8. 9. és 10. napján Nagyságos Schmausz Endre megyei alispán ur védnöksége alatt dalárünnepélyt rendez, melyen a nagy közönség külön meghívó nélkül megjelenhet. Az ünneppélyesség sorrendje a következő: 1. só nap; augusztus 8-án, a vendégek fogadtatása és elszállásolása után esti 9 órákor a „Magyar Korona”-hoz czimzett vendéglo helyiségében ismerkedési estély tartatik. 2. ik nap: augusztus 9-én. Misa, találkozás. diszebél és diszköztyűlés. Ezt követi delután 5 órákor a felső népisloka udvarában zenekíséret mellett előadandó összhangverseny következni másszor: 1. Kőcséy „Hymnus” a Erkel Ferenczétl. 2. „Schiffers Sonntaglied” Kreutzerétl. 3. „Öseink emléke” Huber Károlytól. 4. „Nemzeti zászló” — ugyanattól. 5. „Lob preiset.” * 6. „Király-induló” Huber Károlytól. * 7. „Szózat” Egressy Bónitól. Esti 8¹/₂ órákor a „Magyar Korona”-hoz czimzett vendéglo termében táncgálam. 3-ik nap: augusztus 10-én. A „Weinspitz” nevű baranyai szigetén az apatini dalár-egyesület által a közreműködött vendég dalárok tiszteletére rendezendő és halászkó által készítettó halpápriák, melyen azonban nem dalárok is részt vehetnek.

— *A szent sziz megjelenése.* A tudatlan és vakbuzgó nép térlévezetésére valaki azt a hirt torjesztette a városban és környékén, hogy a báth-monostori határon, a bajai országút mellett álló nagy fánál éjféli órákban látta a sziz Mariát menyjei fnyében ragyogva megjelenni. Persze hogy a kíváncsi és csodény hívő nép még vidékről is a konyát láthatni oda zarándokolt, a honnan természetesen a legnagyobb része azon tapasztalattal tér vissza, hogy ritúl rászedetett, a többi pedig ama tévhittel, hogy előtte mint büns lélek előtt nem akarta magát megmutatni a szent Sziz.

— *Milliomos örökség.* A Pforzheimer Anzeigerben olvassuk a következő érdekes esetet, melynek szoserinti valósalágát természetesen nem vállaltuk felelőségét: Mily bámulatos varázst gyakorolt egy milliomos örökségnek váratlan hirt! És hátha még több millióról és pedig forinról van szó, a hogy beszélük. Futó tűzket terjedt el

tegnap ez a hirt: „Stück Károly operagigazító meggyéflé millió forinot örököl!” Baden-Badenben ugyanis a napokban meghalt a gazdagságról és zsuringságról ismeretes 74 éves Goldner 23 millió hátrahagyásával. Az elhunyt örökösök közt van Doré is (helyesen: Goldner), a rendkívül tehetséges festő, és rajzoló, kit Doré biblijából, továbbá mint Cervantes, Dante stb. illusztrátorát bámunk, továbbá Ferrié Frigyes özevgye, szál. Goldner Bécsben. Ez utóbának leánya, Marianna, ez idő szerint Pforzheimban él és Stück Károly operaigazítónak neve. Az elhunyt Goldner harminczöt év előtt Amerikába vándorolt ki és konzerveket szállított az angol hadseregnek. Az angol kormány ellen pöre volt a ezt megnyerve tizenkét millió márkát fizettek ki neki. Az elhunyt hat év óta Baden-Badenben visszavonultan és csupán egy öreg szolga társaságában élt. — Elhez csak azt jegyeztük meg, hogy a Pforzheimer Anzeiger hirt, hogy a Pforzheimer tekinetben teljesen megbizhatón, mert a „nevető” örökösök közé iktatja a több év előtt elhunyt Doré Gusztáv festőt is. Valjon ez utóbbi, ki Strassburgban született, ebből a családból származik és nevét francziára változtatta-e, azt már nem tudjuk.

— *Korai aradás.* A szeremlei sorompó volt vászmedjéző 2 hold gyönyörtien viruló kukuricza vetését, pandurszigeti bér földön a mult héten bosszából valami gaz fizékök éjszaka, a csözök nagyobb dícsőségére egy szál legvágták és otthagyták.

— *A coranói madonna.* Olaszországból jelentik, hogy Piacenza közelében egy a vasuti és táviratú fogalantól egészen félreeső hegyi faluban, Coranóban a madonna megjelent. Mint a Stampa írja, delhány hónappal ez előtt Susenti Desolina nevű tizenegy éves leánynak, a falusi harangozó unokájának jelent meg. A madonna két ruhát viselt, nagyon szép volt s az erdőből kilépe, így szólott a leányhoz: „Gyermekeim, én vagyok a madonna, Krisztus, az én fiam, még egyszer megengedte, hogy a földre jöjök. Ó meg-sokalta már az emberek igaztalanságát, én pedig hiteltenségüket. Egy ideig köztetek élek, ti pedig jöjjetek, imádjatok engem és építsétek fel az előbb itt fennállott kápolnát.” Így beszélt el a dologt Desolina. Csakhamar a faluban és Piacenza körül mindenfelé a madonna megjelenéséről beszélt mindenki. Kö-rülből harmincz lány akadt, a ki ugyanczot a jelenetet látta. Öregek és ifjak zarándokoltak ki az erdőbe, a hol a madonnának ollárt emeltek, mely azonban egyelőre csak kendőkkel beterített kosárból állott, az imadás egyre aggasztóbb mérveket üt. Piatal lányok mászkálnak az égető juliusi forrásában össevizsza a sziklacsécsokon, könyök közt könyörögve a madonnának, hogy nekik is jelenjen meg; számszám közülök elájulnak s eskísznek rá, hogy mikormagukhoz tértek, hallották a szent sziz hangját. Tulzost asszonyok énekelnek, kacagnak, ivöltenek és mások is e dolgok utánzására tűzelenek. Hirt szerint most Piemontból és Lombardiából 16,000 zarándok van urban.

A Stampa megjegyzi ezekre a különös eseményekre, hogy a mivel a coranói öröletes dolog több olyan orvos nézete szerint, a kik a fad meglatogatták, a népre nézve veszedelmes lehet, kormány elhatározta, hogy beavatkozik és véget vet a vakhitől eredő tébolyoknak.

— *A bajai lövökörtben* 1885. július 2-án történt 595 lóvó 339 agységgel, ezek között volt 7 négyes, 40 hármas, 66 kettes és 57 egyes. kör Négyeseket löttek: Eckert István 2, Lemberger Ernő 2, Koller Hugo 1, Bittermann Károly 1, Atanaczkovics Lázó 1; Hármasokat löttek: Eckert István 12, Eckert János 12, Lemberger Ernő 6, Lederer Gusztáv 4, Atanaczkovics Lázó 2, Bittermann Károly 2, Koller Hugo 2.

— *Töbny — isten akaratából.* Buzgó János cipészlegény — írja az Egyet-értés — megkapva öbírját a huszár-ságtól, a fivárosba vótódtól, hol mind járt az első éjszakát szabadba kellett töltönie. A városlegéb sétálva egy nyaraló ablaka titát szeméibe, melynek felső ramája nyitva volt Buzgó a nevéhez illő igyekezettel sietett a kinal-köz alkalmat kizsákmányolni. Az ablakon keresztül és visszamászni csak pár percz míve volt. Bár a szobában többen aludtak, ez nem riasztotta vissza a vakmerő embert attól, hogy az

aszalon heverő 100 irtos aranyórt é egy 46 frtal terhelő tározát magáéba ne tegyen. Dr. Szalárdy Mór, a nyaraló tulajdonosa másnap följelentette a tolvajlást és Buzgó János, ki keres-mékben verte el a jótalanul szerzett pénzt, kevéssel azután elfogták. Mikor törvényesük elnök megkérdézte, mi végből hatolt be itegen lakásába, azt felelte: „Nem tudom, kérem, hogy jutottam be, az isten vezérelt oda.” A törvényesük a predesztinációban hívó tolvajt 9 havi börtönrre ítélte. „E biz’ egy kicsinyt soká” — mondá Buzgó, de nem főlebbezett.

Üzleti tudósítás.

Baja, 1885. aug. 5.

Arak (méter mázsánként)

Buza új (minőség szerint)	7.15 — 7.25
Készéres	6. — 6. —
Rozs	6.10 — 6.10
Zab	5.40 — 5.45
Árpa	4.90 — 4.90
Kukuricza	5.30 — 5.40
Külcs	— — —
Bab	— — —

Az I. es. kir. szab. hadgözhajózási társaság MENETRENDJE

f. é. márczius 15-től kezdve további intézkedésig.

Pósthajók:

Bajáról Budapestre: naponként kétszer, reggel 7¹/₄ órákor és d. u. 3.
Bajáról Mohácsra: naponként kétszer, reggel 6¹/₂ órákor és este 8¹/₂
Bajáról Újvidékre: naponként reggel 6¹/₂ órákor.
Bajáról Pancsovára: kedden, szerdán, pénteken és vasárnap reggel 6¹/₂ órákor.
Bajáról Orsovára: szerdán, pénteken és vasárnap reggel 6¹/₂ órákor.

Vasuti menetrend.

Baja — Szabadka.

Bajáról indul	d. e.	10 óra 13 p
„	este	7 „ 14 „
Szabadkára érkezik	délelben	12 „ 25 p
„	este	9 „ 50 p
Szabadka — Baja.		
Szabadkáról indul	d. e.	6 óra 40 p
„	d. u.	2 „ 30 „
Bajára érkezik	d. e.	9 „ 10 „
„	d. u.	4 „ 40 „

Szerkesztői üzenetek.

G. B. Mi nem tehetünk arról, hogy Baján mindent, a miöl neméylek a magok részére tömjent nem rendelne — áldozék. De azért még sem bírtak kifogni rajtunk. Közösníjtit hívez jóindulattal. Most már meg nem dönt-hetünk, mert Baja város polgár-ága kitett magáért, azok, kiket csak választás-szokor ismernek ott.

V. H. Budapest. Tanulja ön a nyelvtant és helyesírást, „A verseket” sziveskedjék 3 nap alatt visszamenni, mert különben eladjuk egy it helyi hentesnek szalonát pakolni.

D. R. Tatra. Közösníjtit a csinos dolgozatot, meg fog jelenni!

Belizár. Igazán leközelelt kedves dolgozatát. Csak mondt többiszor.

Kobold. Mert ön véghetetlenül hi, s hogy e hiúságtól kilegítsük izellőtül it mutatja be a legjobb strophát:

„Most hogy elvégeztem az iskolát,
Örömmel pislanok te kis lány rád.
Szeretlek, mint kovácsos uőbórt.
És valamikor az ügyvédí diplomát.”

Gyönyörködök benne, de ne sokáig, mert eső-mért kap. Haneaz azt kijelentjük, ha negegy-szer küll valamit, ki írjunk igazat veje.

H. L. Pécs. Legközelebb sorát eljűtik.
B. K. Jászfalván. Bevállunk mind, hanem a „Bolygó”-t annyira rossz volt, hogy mikor szólnak öreztörték, iszonyú fergetek kerekedtek s az alulból zápor a kavargó széllel egyesítve, megsemmisítette. E sikerért Bolygó misét szorgoztatalt, mert ennél nagyobb irodalmi siker sohasem lesz.

Aristos. Minket legkevésbé sem sért mert tudjuk, hogy nem önkáratából cselezkít. Mikor megjelent 3. é. V. s. felől párnaszós szövegű öreztörték, most hogy egy avult szerződés még vagy 3 év joghatlyátnál fogva, nem jelenhet meg, hirdeti a kis caesaka, hogy meghaltunk. — És ime! mégis itt vagyunk elevenen.

J. B. Budapest. Az égbe kúrjuk, hogy győrtlen igrámalatlan rossz verseket, mert ellen-estében ideiktajuk, és aél nevet, hogy elretentésd a versetől, Erőtel.

B. M. Pápa. Hatásos rettenetes volt mint a rebarhád, pedig még nem is értünk a végre. Don Alvarez. Mint láthatja, hozunk Pál B. P. ön felháborodása jogosult. Holtak-trakról vagy jój vagy semmi. Ezt már a régiek is tartották. Ha igaz volna ez a vélelem, mi szegény szerenestőlünk kimulna M. r. elő-hiresztelt egyik lapársunk, ugy aligha lett volna iteleje és elvétel, ama hirt megírni, a meny-nyit ő korteskedett.

Gyógyszertár megnyitási jelentés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, miszerint a „vörös kereszt“-hez czimzett gyógyszertáramat Beyer Adolf úrnak főutcai házában megnyitottam.

Baján, 1885. július hó 25-én.

Tisztelettel

Nagy Sándor,
gyógyszerész.

Fülöp István

épület- és bútortasztalos Baján,
fő-utca, Becker-féle házban.

Elvállal mindennemű szakmájába vágó munkákat és javításokat a legjutányosabb árakon.

STREINTZ és ESCHENLOHR

könyvnyomdatulajdonosok

ajánlják

helyben a Bódog-téren (Michitsch István úr házában) fennálló korszerűen berendezett

könyvnyomdájukat

mindennemű művek, hirdapok, röpiratok, falragaszok, továbbá legujabb díszítéssel kiállított meghívók, számlák, étlapok, gyász- és halotti jelentések, legujabb divatú névjegyek, végre hatóságok, ügyvédek stb. részére szükséges bárminemű nyomtatványok pontos, hibátlan és a legjutányosabb árak melletti elkészítésére.

Vidéki megrendelések pontosan és a leggyorsabban teljesíttetnek.

A n. é. közönségnek az eddig irányunkban tanusított becses bizalmáért hálás köszönetet mondva, kérjük, miszerint azzal bennünket továbbra is megajándékozni kegyeskedjék.

Baján, 1885. augusztus hóban.

Kiváló tisztelettel

Ugyanitt egy jó házból való fiu tanulólal ellátással felvétetik.

Streintz és Eschenlohr,
könyvnyomdatulajdonosok.